

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 3854
Tarih : 08.10.2019

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 08/10/2019
Sayı: -120.10-E.00000546630

0000546630

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Zırhlı araçların çarpması sonucu meydana gelen yaşam hakkı ihlali başta olmak üzere oluşan diğer hak ihlallerinin araştırılması ve alınacak önlemlerin tespiti amacıyla Anayasanın 98 inci İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri gereğince ekte sunulan gerekçe çerçevesinde Meclis Araştırması açılmasını aşağıda imzası bulunanlar olarak arz ve teklif ederiz. 13.09.2019

Meral DANIŞ BEŞTAŞ

HDP Siirt Milletvekili

GEREKÇE

Kolluk güçlerinin orantısız güç kullanımı, askerlerin etrafa ateş açması şeklinde gerçekleşen sivil ölümlerinin yanı sıra zırhlı araçların neden olduğu sivil ölümlerde de artış gözlemlenmektedir. En son 11 Eylül günü Diyarbakır merkez Bağlar ilçesi 5 Nisan Mahallesi Emek Caddesi üzerinde seyir halinde olan polise ait zırhlı aracın ezdiği 6 yaşındaki **Efe Tektekin**, yaşamını yitirmiştir. Efe Tektekin'in dedesi **Mehmet Tektekin** (85) de 6 Haziran 2018'de TOMA'nın çarpması sonucu yaşamını yitirmişti. Kolluk güçleri orantısız güç kullanımında elinde olan yetkileri sınırsız bir biçimde kullanırken, zırhlı araç kullanımında da yaşam hakkına, güvenliğe önem vermeyen bir tutum içerisinde olup uygulanan cezasızlık politikası bu tür ölümlerin artmasına neden olmaktadır. Nitekim Efe'nin ölümüne tanıklık eden ve tepki gösteren 2 yurttaşın gözaltına alınması da cezasızlık politikasının boyutlarını göstermesi bakımından önemlidir.

Olağan şartlarda gözaltına alınması ve tutuklanması gerekenlerin failer olması gerekirken bu ölümlere tanıklık etmek tepki göstermek gözaltına alınma nedeni oluyorsa ilgili mevzuatların ve uygulayıcıların tutumlarının derhal ele alınması elzemdir. Zırhlı araçlar kentte insan yaşamını pek çok alanda olumsuz etkilerken, sivil yurttaşların bulundukları ortamda yaşam hakkı, kişinin vücut bütünlüğü gibi en temel hakları yok sayarak hareket etmekte, gerekli dikkat ve özen yükümlülüğünü ise cezai yaptırıma uğramayacak olmaları nedeniyle yerine getirmemektedirler. Oysa idarenin kamu güvenliğini en üst düzeyde sağlama sorumluluğu açıktır ve yaşam hakkını korumak durumundadır.

İnsan Hakları Derneği Diyarbakır Şubesi'nin **Haziran 2019 Raporuna** göre; son 10 yılda en az 63 zırhlı araç çarpması olayı gerçekleşmiş; 16'sı çocuk ve 6'sı kadın olmak

üzere toplamda 36 yurttaş hayatını kaybetmiştir. 27 Nisan 2016'de Diyarbakı Caddesi'nde Hatun Elhuman; 7 Haziran 2016'da Cizre'de 6 yaşındaki Bunyamin Bayram; 24 Temmuz 2016'da Van'da 4 yaşındaki Taha Kılıç; 6 Eylül 2016'da Tunceli Seyit Rıza Meydanı'nda 71 yaşındaki Naciye Özdemir; Cizre'de 24 Ekim 2016'da 5 yaşındaki Hakan Sarak; 9 Şubat 2017'de Mardin Dargeçit'te 7 yaşındaki Berfin Dilek; Siirt-Batman yolu üzerinde 4 Mart 2017'de Kerem Arslan; İdil'de 21 Mart 2017'de Cizre'ye giden sivil bir otomobile zırhlı aracın çarpması sonucu Okan İnce, Bahadır Beyazlıoğlu ve ismi öğrenilemeyen bir kişi; 28 Nisan 2017'de Van'da Sami Uçan; 4 Mayıs 2017'de Silopi'de zırhlı polis aracının bir eve çarpması sonucu Furkan ve Muhammed Yıldırım adındaki iki kardeş; 14 Haziran 2017'de Lice'de 70 yaşındaki Pakize Hazar; 19 Haziran 2017'de Diyarbakır-Bingöl yolunda zırhlı aracın çarptığı köy dolmuşundaki Remzi Menteşe ve ismi öğrenilmeyen bir çocuk; 20 Haziran 2017 Pakize Hazar'ın taziyesinden dönen köylülerin aracına ejder tipi zırhlı araç çarpması sonucu Mahmut Öner, Mevlüt Dağtaş, Abdulhamit Dağtaş, Fikri Demirbaş ve Zeyel Demirbaş; Hakkari, Yüksekova'da 18 Temmuz 2017'de Sürmi İnce; 2 Ağustos 2017'de İstanbul Okmeydanı'nda Raşid Oso (7) adlı Suriyeli çocuk; 19 Ekim 2017'de Hizan-Tatvan karayolunda Gülten Yaraşlı; 19 Ekim 2017'de Siirt Çal Mahallesinde 6 yaşındaki Felek Batur; 6 Haziran 2018 Diyarbakır Bağlar'da Mehmet Tektekin; 13 Haziran 2018'de Tunceli'de Ali Sezer (92) zırhlı araç çarpması sonucu yaşamını yitirmiştir. Söz konusu yaşam hakkı ihlallerinin Kürt halkının yoğunluklu olarak yaşadığı illerde meydana gelmiş olması bir tesadüften çok ötedir. Efe Tektekin ve dedesi örneğinde olduğu gibi çoğu kez aynı aileden bireyler, aynı ölüm şekli ile yaşamlarını noktalarken; idarenin üst düzey sorumluluğu bulunan olaylarda uygulanan cezasızlık politikası, devletin yaşam hakkını koruyucu bir görev üstlenmediği gibi yaşam hakkına saygı duymadığını da ortaya koyması bakımından çarpıcıdır.

Açıklamış olduğum nedenler doğrultusunda zırhlı araçların neden olduğu ölümlerin araştırılması ve sorumlularının yargılanmaması neticesinde oluşan organize yaşam hakkı ihlallerinin; idarenin objektif yükümlülüğünü failerin kolluk olduğu hak ihlallerinde yerine getirmemesi bağlamında araştırılması ve cezasızlık politikasının yarattığı ağır neticelerin sonlanmasına dair alınması gereken önlemlerin tespiti son derece mühimdir.

0000546630

1	MENSUR IŞIK	MUŞ	
2	GÜLISTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	MUŞ	
3	ŞEVİN ÇOŞKUN	MUŞ	
5	SIDIK TAŞ	SIİRT	
6	NİMETULLAH ERDOĞMUŞ	ŞANLIURFA	
7	NUSRETTİN MAÇIN	ŞANLIURFA	
8	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
9	AYŞE SÜRÜCÜ	ŞANLIURFA	
10	NURAN İMİR	ŞIRNAK	
11	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	
12	HASAN ÖZGÜNEŞ	ŞIRNAK	
13	ALİCAN ÖNLÜ	TUNCELİ	
14	MUAZZEZ ORHAN	VAN	
15	MAHMUT TOĞRUL	GAZİANTEP	
16	ERDAL AYDEMİR	BİNGÖL	
17	SAİT DEDE	HAKKARİ	
18	HABİP EKSİK	IĞDIR	
19	Abdullah KOÇ	AĞRI	
20	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	